

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

El-Raye Gazetesi

Özbekistan'da Enerji Krizi, Nedenleri ve Çözümü

**Hizb-ut Tahrir Özbekistan Medya Bürosu Başkanı Üstad İslam Ebu Halil'in
Kaleminden**

Bu kış yaşanan enerji krizi, Özbekistan halkı için önceki yıllara göre çok daha ciddidir. Zira kışın sert soğukunda elektrik ve doğalgaz kesintileri nedeniyle başkent Taşkent halkı da dahil olmak üzere tüm bölgelerde halk büyük bir mağduriyet yaşıyor. Hastanelerde, hatta doğum hastanelerinde bile durum çok vahim. Soğuktan moraran çocukların raporları bile var. Sosyal medyada insanların karbon monoksit zehirlenmesinden öldüğüne dair haberler de geçiyor. Gaz ve elektriğin olmaması nedeniyle insanlar maddi kayıplara da maruz kalıyor. Örneğin Namangan ilinde bir girişimcinin çiftliğinde 32 bin tavuk soğuktan ölmüştür.

Özbekistan'daki enerji krizi bugün veya dün ortaya çıkmadı. Zira kriz, uzun süredir mevcuttur. Zalim Kerimov zamanında da insanlar bu sorunun acısını çekiyorlardı ama onun zulmünden korktukları için protesto edemiyorlardı. Kerimov'un ölümünden sonra insanlar memnuniyetsizliklerini açıkça ifade etmeye başladılar ve hükümet de krizin varlığını resmen kabul etmek zorunda kaldı ama artık çok geçti.

Yetkililer, sorunun ana nedenlerinden birinin artan enerji talebi olduğuna işaret ediyor ancak bu gerçekten doğru mu? Şimdi gerçeklere dönelim. Örneğin devlet istatistikleri sitesinde yer alan bilgilere göre, gaz tüketimi 2000 yılında 51 milyar aşmış olsa da 2020'de 46 milyar metreküpün biraz üzerine ulaşmıştır. Bloomberg, 2019 yılında ülkenin yurt içi gaz talebinin 40 milyar metreküpe ulaştığını yazdı. BBC de 15/12/2022 tarihinde 3,8 milyar metreküp gazın Özbekistan nüfusunun ihtiyacının %25'ini oluşturduğunu yazdı. Bu rakamlar ise tüketimin azaldığını gösteriyor. OPEC'e göre Özbekistan'ın 2021 yılında 46,4 milyar metreküp gaz ürettiği doğrudur. Ama bu bilgi güvenilir değil. Çünkü Özbekistan'daki enerji sektörüyle ilgili bilgiler güvenilir değildir. Ayrıca dahili veriler 60 milyar metreküp gaz üretildiğini gösteriyor. Nitekim 24/03/2022 tarihli Bloomberg'e göre Özbekistan, on yılın sonuna kadar doğal gaz üretimini %20 artırmayı planlıyor ancak ek gazın çoğunu iç tüketim için elinde tutuyor. Zira Enerji Birinci Bakan Yardımcısı A. Ahmed Hocayev, şayet 2021'de 53,6 milyar metreküp gaz üretilirse 2030'daki gaz üretiminin 66,1 milyar metreküpe yükseleceğini söyledi.

Elektriğe gelince; Enerji Bakanlığı'nın animasyon videosuna göre 2021 yılında 72 milyar kilovatsaat elektrik üretilirken insanların elektrik tüketimi ise 16,2 milyar kilovatsaat olmuştur. Peki o halde geriye kalan bu kadar elektrik nereye gitti? Buna göre elektrik de insanların ihtiyacı için yeterlidir. Peki sorun ne o zaman?!

Özbekistan'ın yer altı ve yerüstü madenleri açısından zengin bir ülke olduğu bilinmektedir. Zira Cumhurbaşkanı Mirziyoyev'in bizzat kendisi kürsüden şunları açıkladı: "Elimizde gazımız var, altınımız var, uranyumumuz var, pamuğumuz var, meyve ve sebzelerimiz de var..." Peki tüm bu zenginlikler nereye gidiyor? Örneğin Devlet İstatistik Kurumu'na göre Özbekistan, 2019'da 4,9 milyar Dolar, 2020'de 5,8 milyar Dolar, 2021'de 4,1 milyar Dolar ve 2022'de de 4,25 milyar Dolar değerinde altın sattı. O halde tüm bu zenginlikler nereye gidiyor?! Bunun cevabı bunların sömürgeci kafir devletlerin eline geçmesidir. Zira Eski Maliye Bakan Yardımcısı Abdullah Abdulkadirov, Kun.uz ile yaptığı bir röportajda, Rus şirketlerinin Özbekistan'daki gaz ithalatını ve ihracatını kontrol ettiğini teyit ederek şunları söyledi: "Maalesef gerçek şu ki; bugün Gazprom ve yan kuruluşları, dış güçlerin yararına Özbekistan gazının hem ithalatını hem de ihracatını kontrol ediyorlar. Hatta Çin'e yaptığımız ihracatı bile kontrol ediyorlar. Fiyatı, gerekirse boyutunu bile belirliyorlar. Nitekim Türkmenistan'dan fiyatı ve hacmi yine kendileri tarafından belirlenen

Crodex şirketi aracılığıyla gaz satın alıyoruz.” Ayrıca Özbekistan'da gaz üreten Rus Lukoil şirketi de Özbekistan'a 600 milyon Dolar borç yüklemiştir. Nitekim Cumhurbaşkanı Mirziyoyev'in senatoda yaptığı konuşmada söylediği şey işte budur.

Petrol, gaz ve enerji sektöründeki krizin bir diğer nedeni olarak Özbekistan yetkilileri, bu sektörün modernizasyon eksikliğine ve ekipmanların eski olduğuna dikkat çekiyor ancak bu sektöre milyarlarca dış kredinin harcandığı söyleniyor; örneğin Merkez Bankası tarafından 30/06/2021 tarihi itibarıyla yayınlanan istatistiklere göre toplam dış borç 43.3 milyar Dolar olup bunun 4.4 milyarı petrol, gaz ve enerji sektörlerine harcanmıştır. Ancak bu paraların büyük bir kısmının yolsuzluk planları yoluyla zimmete geçirildiği hususunda şüphe yoktur. Ayrıca insanların, doğalgaz ve elektrik hatlarının döşenmesinden başlayıp onarımlara kadar kendi ceplerinden ödeme yaptıkları da bir sır değildir.

Borç konusuna dönecek olursak, Özbekistan'ın 2022'deki dış borcunun 40 milyar Dolara yakın olduğu söylendi; bu da her doğan çocuğun boynunda, 1100 Dolar artı faiz borcunun olduğu anlamına geliyor! Nitekim Ekim 2022 tarihli bilgilere göre Özbekistan'ın tek başına Çin'e olan borcu 4.2 milyar Dolara ulaşmıştır. Dahası Çin de dahil olmak üzere sömürgeci ülkeler faizli krediler sunuyorlar. Bu da bu borçların her geçen yıl arttığı ve ödenmesinin imkânsız bir hale geldiği anlamına geliyor. Borç bir yana faizlerin bile ödenmesi imkânsız olacaktır. Sonuç olarak bu sömürgeciler, bu borçlar ve gelirleri pahasına petrol, gaz ve diğer kaynaklarımıza bedava sahip oluyorlar. Örneğin TASS'a (Sovyetler Birliği (Telgraf) Haber Ajansı) göre, “Çin gümrük idaresine atıfta bulunarak, Özbekistan 2022'de Çin'e 1,07 milyar Dolarlık gaz teslim etmiştir.” Tabii ki bunlar resmi veriler olup gizli olanlar ise daha büyüktür!

Sanki bu devasa miktardaki borç yetmiyormuş gibi Özbekistan bir de 2023'te 4,3 milyar Dolar daha borç almayı planlıyor; zira Maliye Bakanı Timur İsmetov bunu, 2023 yılı için devlet genel bütçe taslağı hakkında Yasama Konseyine sunulan bilgilerde açıklamıştır.

Özbekistan'daki bu kriz, uygulanan kapitalist sistemin kaçınılmaz bir sonucudur; zira kapitalizm sürekli krizlere gebedir. Nitekim dünyaya “tek kutuplu dünya” politikasını empoze eden Amerika liderliğindeki sömürgeci güçler, Özbekistan dahil tüm dünyayı kapitalizmin bataklığına sürüklemiştir.

Enerji sektöründe derinleşen kriz, Özbekistan'daki laik yönetim sisteminin yetersizliğini bir kez daha gözler önüne sermiştir. Zira bu rejimin başında bulunanlar, kesinlikle halkın siyasi, ekonomik, sosyal ve diğer durumlarını hiç önemsemiyorlar. Aksine onlar, servetlerini artırmakla meşguldürler; bu nedenle Müslüman Özbekistan halkı bu rejimi devirmeli ve Hizb-ut Tahrir ile birlikte çalışarak Nübüvvet Minhacı üzere İkinci Raşidi Hilafet Devleti'ni kurmalıdır. Zira onların şeref ve izzeti bundadır. Ayrıca Hilafet Devleti, Allah'ın Rasulü Sallallahu Aleyhi ve Sellem'in rehberliği doğrultusunda tüm tebaasına elektrik, gaz ve diğer enerji kaynaklarını temin edecektir: **النَّاسُ شُرَكَاءُ فِي ثَلَاثَةٍ: فِي الْكَلَاءِ، وَالْمَاءِ، وَالنَّارِ** **“İnsanlar üç şeyde ortaktırlar: Merada, suda ve ateşte.”** [Ahmed ve Ebu Davud rivayet etti.]

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا اسْتَجِيبُوا لِلَّهِ وَلِلرَّسُولِ إِذَا دَعَاكُمْ لِمَا يُحْيِيكُمْ

“Ey iman edenler! Hayat verecek şeylere sizi çağırdığı zaman, Allah ve Rasulü'ne icabet edin.” [Enfal 24]

Kaynak: [El-Raye Gazetesi - 431. Sayı - 22/02/2023](#)